

Nieuwsbrief

In dit nummer

Column drs. Wout van Laar	1
MZK-kunstkalender	1
Nieuwe voorzitter	2
Uit het werk	2
China Forum	2
Uit de raad	3
TussenRuimte	3
MZKalendar 2010	3
Raadsvergaderingen	4
Emailadressen	4
Recente boeken	4

Column: Viering Edinburgh 2010 - Wout van Laar

Volgend jaar wordt gevierd dat in 1910 de eerste conferentie voor wereldzending werd gehouden. Een eeuw geleden sloeg men in Edinburgh de handen ineen uit verlangen naar meer unity in mission. Wereldwijd wordt daaraan aandacht gegeven. Van 3-6 juni 2010 is er een grote bijeenkomst in Schotland. Thema: Witness to Jesus Christ Today.

Edinburgh 1910 kan gezien worden als bakermat zowel van de moderne wereldzending als van de oecumenische beweging. Interessant is dat zowel 'oecumenici' als 'evangelischen' zich opmaken om het jubileum te vieren. Zowel de Wereldraad van Kerken als het Lausanne Committe (Kaapstad 2010) beschouwen zich als erfgenamen. De uitdaging is er in Nederland uit de breedte van de oecumene, de evangelische en de pinksterbeweging, als blanke en niet-westerse christenen in een gezamenlijke manifestatie feestelijk aandacht aan te geven. Want er valt iets te vieren!

Wie de wereldkaart van het christendom bekijkt, ziet hoe de verhoudingen binnen het christendom in een eeuw enorm zijn veranderd. Edinburgh 1910 was een westers-protestants initiatief. Van de 1200 deelnemers waren er niet meer dan 18 mensen van het Zuiden: een aantal Aziaten en een Turk; geen Rooms-katholieken, geen Oosters-orthodoxen. De blanke mannen stonden één kant op. De wereld was simpelweg verdeeld in de christelijke en de niet-christelijke wereld. Het waren de hoogtijdagen van het Britse rijk. Groot was het optimisme: binnen één generatie zou men 'het Evangelie brengen aan de hele niet-christelijke wereld'.

Er hebben ingrijpende verschuivingen plaatsgevonden, op een manier die door niemand is voorzien. In 1910 werd Christus vooral met Europa en

Noord-Amerika geassocieerd; in 2010 is hij de Christus van de hele wereld geworden. Het christendom is wereldwijd gezien opnieuw een niet-westerse religie. De gemeente van Jezus Christus heeft een multicultureel gezicht. De aanwezigheid van tal van migrantenkerken in ons land weerspiegelt dat.

Dat willen wij op feestelijke wijze zichtbaar maken. Samen met SKIN en anderen werken wij aan een landelijke 'interculturele viering'. Interessant is de mogelijke link naar de grote Pinksterconferentie van de stichting Opwekking en de rooms-katholieke deelname. Het is bemoedigend dat in ons land zo breed het verlangen groeit om in onze verscheidenheid ieder haar of zijn eigen plekje te mogen innemen binnen de ene zending van God (Missio Dei). Wij beginnen te beseffen dat zijn plan onze programma's en projecten verre overstijgt. Zijn Geest wil ons meetrekken in nieuwe wegen van 'crosscultural mission'.

Naast dit landelijke festival zullen mensen en groepen ieder op eigen wijze met Edinburgh 2010 bezig zijn. Zo komt er een IIMO studiedag en zijn er speciale nummers van *Exchange* en *TussenRuimte* in voorbereiding. In Haarlem, Utrecht en Rotterdam nemen christenen uit diverse kerken deel aan een internationaal project waarin antwoord wordt gegeven op de vraag hoe christenen vandaag in vergelijking met 1910 over kerkmuren heen getuigen zijn van Jezus Christus.

Zie www.zendingraad.nl en www.edinburgh2010.org.

MissieZendingkalender

2010/ KUNSTKALENDER

Meer informatie op pagina 3

Nieuwe voorzitter

De NZR heeft een nieuwe voorzitter gevonden in de persoon van drs. N. M. van Kampen-Boot. Nelly van Kampen-Boot was al enige tijd vice-voorzitter van de NZR en heeft tijdens de raadsvergadering van 2 april 2009 de hamer overgenomen van prof. dr. M. Th. Frederiks.

Van 1986 tot 1992 werkte Nelly van Kampen-Boot voor de GZB ten dienste van de Gereja Toraja werkzaam in Sulawesi, Indonesië. Tot 1997 was zij staflid vorming en toerusting bij de IZB. In 1997 werd zij predikant in de PKN. Vanaf 2002 is zij gemeentepredikant in Pijnacker.

Martha Frederiks blijft na een voorzitterschap van vierenhalf jaar als academisch adviseur nauw betrokken bij het bestuur van de NZR.

Uit het werk

Laatste jaar *See You in the Bible*

In het kalenderjaar 2009 zal het project *See You in the Bible* worden afgerond. *See You in the Bible* brengt christenen van verschillende etnische, sociale en culturele achtergronden bij elkaar rondom de Bijbel. Voor vele deelnemers aan het project is het een verrassende ervaring gebleken.

Een van de deelnemers schrijft: "Spannend werd het op die momenten dat het ging om beeldvorming van elkaar. Om persoonlijke verhalen met elkaar te kunnen delen, bijvoorbeeld over je geloofsbeleving, moet je je wel veilig voelen bij elkaar. (...) Het kwam er op aan! En we kwamen er uit."

In totaal zullen ongeveer twintig groepen aan het project meedoen. Op basis van de ervaringen in het project wordt door de coördinatoren, Bertie Boersma en Erika Feenstra, een handboek voor intercultureel bijbelles voor voorbereid, waarmee groepen door het hele land aan de slag kunnen. Deze publicatie wordt uitgegeven in samenwerking met het NBG en zal in het voorjaar van 2010 tijdens het eindsymposium van *See You in the Bible* gepresenteerd worden.

Zie: www.seeyouinthebible.nl

Bijeenkomst over *A Common Word* (ACW)

"An Islamic oikumene has addressed itself to the Christian oikumene." (Prof. dr. Jørgen S. Nielsen)

"*A Common Word* is een irenische poging om vanuit faith-based diplomacy de angst weg te nemen voor de religieuze ander." (Dr. Lucien van Liere)

"Liefde voor God is geen 'goed gevoel' in je binnenste, maar neemt je helemaal mee: je intelligentie, je wil en je emoties." (Dr. Gé Spielman)

"Is *A Common Word* echt een islamitische erkenning dat christenen geen polytheïsten zijn?" (Prof. dr. Bernhard Reitsma)

"Respect voor het geloof van anderen en verkondiging van het eigen geloof sluiten elkaar niet uit." (Prof. dr. Frans Wijzen)

Dit zijn zomaar vijf citaten van de vijf sprekers die deelnamen aan de studiemiddag over *A Common Word*, de brief van 138 moslim geleerden aan christelijke leiders over de hele wereld. Juist vanuit missionair oogpunt biedt deze brief openingen: het is een uitgestoken hand van moslims naar christenen. Maar de brief roept ook vragen op: betekent dit inderdaad een koerswijziging van moslims wereldwijd? Over deze en andere aspecten sprak een panel van vijf ingeleide christelijke denkers. Op www.zendingsraad.nl zijn alle toespraken nog eens na te lezen.

NZR consultatieronde

De NZR is bezig met zijn vierjaarlijkse consultatieronde. Dat betekent dat met alle aangesloten kerken en organisaties en adviserende instanties gesprekken worden gevoerd over de missionaire uitdagingen van vandaag. Op basis van al deze ontmoetingen zal het bestuur in het najaar van 2009 een beleid voor de jaren 2010-2012 formuleren. De bezoeken worden afgelegd door de directeur, de stafmedewerker en zo mogelijk een bestuurslid.

China Forum: de uitdaging van 'Cultural Christians'

In de universitaire wereld van China groeit de belangstelling voor het christendom sterk. Aan steeds meer universiteiten kunnen studenten kennismaken met het christendom. De velen die interesse hebben noemen zich echter lang niet altijd christen, laten zich vaak niet dopen en zijn geen lid van een kerk.

[Lees verder.....](#)

Uit de raad

Ontmoeting in conflict: de bijdrage van de Dalits

'Kerken moeten eenstemmig de vrijheidsstrijd van de Dalits steunen. Zo worden de leiders van India gedwongen iets te doen.' Dat zei *Joseph D'souza* (leider van All India Christian Council, Dalit Freedom Network en Operation Mobilisation International) tijdens de raadsvergadering van 2 april 2009. Aan die oproep willen de participanten van de NZR graag gehoor geven. Dat benadrukte ook *Toine van den Hoogen* (hoogleraar fundamentele theologie aan de Radboud Universiteit Nijmegen). Hij zei: 'Het gaat om de gelijkheid van alle mensen als schepselen en kinderen van God. Dat is de onbetwistbare, fundamentele reden voor gelijkheid en voor de vrijheidsstrijd van de Dalits.'

Dr. D'souza schetste het schrijnende probleem van de Dalits en de stilte van de wereld in een gepassioneerde betoog: 'Ongeveer anderhalf jaar geleden zei de huidige premier van India, die zelf niet uit de hoogste kaste van de Brahmanen komt, dat het kastensysteem niet beter is dan het systeem van apartheid zoals dat in Zuid-Afrika functioneerde. Dat was een historisch moment in de politieke geschiedenis van India.'
[Lees verder...](#)

Missionaire ontmoetingen in het Midden-Oosten

De NZR vergaderde op vrijdag 30 januari 2009 rondom het thema 'missionaire ontmoetingen in het Midden-Oosten'. De vraag die centraal stond was: hoe kan de kerk als minderheid toch getuigend in de multireligieuze samenleving van het Midden-Oosten staan?

Bernhard Reitsma, hoogleraar christendom in de context van de islam aan de VU, bepleitte een keuze voor kleinschaligheid: kleine groepen van gelovigen die toch een eenheid vormen binnen de ene kerk van Christus. In het Midden-Oosten kan en mag de kerk zich niet als machtsblok opstellen.

Gert-Jan Segers, directeur van het wetenschappelijk instituut van de Christen Unie, wees er op dat, hoewel de kerk niet slagstoets met macht geassocieerd mogen worden, zending toch iets is van het hele leven, en daaronder vallen ook politieke activiteiten.

Herman Teule, hoogleraar oosters christendom in Nijmegen, beschouwde het probleem van de christelijke minderheden in het Midden-Oosten vanuit het perspectief van etniciteit. Als christenen de nadruk leggen op hun niet-Arabische achtergrond, maakt dit dat zij minder gehoord worden en minder als deel van hun land en volk worden gezien.

Er moet een balans gevonden worden tussen hun Arabische en hun specifieke etniciteiten. En, zo voegde professor Teule hieraan toe, de Oosterse kerken zijn missionair vitaler dan wij denken.

Recente nummers van TussenRuimte, aankondiging nieuwe nummers

De tweede jaargang van TussenRuimte is inmiddels twee nummers rijk: TR 2/1 is getiteld "Nieuwe vormen van kerk-zijn" en brengt verschillende visies en voorbeelden van kerkstichting in kaart. Er zijn bijdragen van onder andere Stefan Paas, Mechteld Jansen, Peter de Mey en Veerle Borremans. TR 2/2, "Het Woord wordt web" exploreert de relatie tussen religie en internet. Ineke de Feijter geeft een historisch overzicht, terwijl Erik Borgman zich vanuit de theologie over deze materie uitspreekt.

Het derde nummer van TR komt in september uit en gaat over religie, klimaat en duurzaamheid. Dit nummer bevat onder meer een theologisch artikel van Bram van de Beek en een interview met Sir John Houghton, voorzitter van het Intergovernmental Panel on Climate Change. De tweede jaargang van TussenRuimte sluit af met een nummer over theologie, zending en HIV/Aids in Afrika. De meeste bijdra-

MissieZendingskalender 2010/ kunstkalendar

U kunt de nieuwe MissieZendingskalender nu bij de NZR bestellen. Een jaar lang kunt u genieten van twaalf prachtige platen van de kunstenaar Jyoti Sahi uit India. Zijn schilderijen weerspiegelen de dagelijkse dialoog tussen christelijk geloof en hindoeïsme. Ook spreekt er uit zijn werk iets van de vrijheidsstrijd van de armen en uitgestotenen van dit onmetelijke land.

Nieuw is dat u de MZK niet alleen kunt bestellen in het traditionele formaat, maar ook als grote kunstkalendar. Deze kalender is uitermate geschikt om cadeau te doen, en is verkrijgbaar voor een scherpe prijs. **Voor meer informatie kunt Mari-Joke Veenboer benaderen op mjveenboer@zendingsraad.nl**

Nederlandse Zendingsraad
Joseph Haydnaan 2a
3533 AE Utrecht
Postbus 8092
3503 RB Utrecht

030 8801760
n zr@zendingsraad.nl
www.zendingsraad.nl

Kantoortijden:
's maandags tot en met vrijdag
van 9.00 tot 16.30 uur

Colofon:
Redactie: Wout van Laar, Wilbert
van Saane, Marion Popkema en Ada
Miellet

Raadsvergaderingen:

25 september — HIV/Aids in
Afrika

27 november — Chinese chris-
telijke gemeenschappen bui-
ten China

[Lees verder...](#)

Nieuwe email adressen, nieuwe website, jarenverslag

De Nederlandse Zendingsraad heeft nieuwe email adressen in gebruik genomen. U kunt ons nu bereiken op het algemene adres: nzr@zendingsraad.nl.

Andere belangrijke email adressen:
Directeur: wvanlaar@zendingsraad.nl
Stafmedewerker: wvansaane@zendingsraad.nl
Secretariaat: mpopkema@zendingsraad.nl
Webmaster: amiellet@zendingsraad.nl
MZKalender: mjveenboer@zendingsraad.nl

[Lees verder...](#)

Recente boeken over zending en missiologie

De afgelopen tijd verschenen in Nederland enkele zeer lezenswaardige en soms baanbrekende boeken over zending. Hieronder vindt u enkele korte impressies: voor de langere recensies kunt u terecht op www.zendingsraad.nl

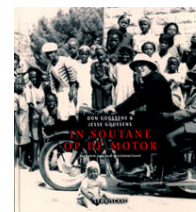
Dorottya Nagy, *Migration and Theology*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2009.

“De auteur wil in dit boek betekenis geven aan migratie vanuit theologisch perspectief en zij doet dit door vooral naar de ervaringen en geloofsoverwegingen van migranten zelf te luisteren. Het is niet mogelijk om één theologie van migratie te ontwerpen. De omgevingen, en dus de contexten en dus de existentiële vragen van migranten zijn daarvoor te verschillend. Wel zijn verscheidene theologieën vruchtbaar in relatie te brengen met migratie.” Voor een uitgebreide recensie van de hand van prof. dr. Riet Bons-Storm, kunt u terecht in TussenRuimte 2/3, te verschijnen in september van dit jaar.

Don Goossens & Jesse Goossens, *In soutane op de motor: Verhalen van oud-missionarissen*. Rotterdam: Lemniscaat, 2008.

Het boek bestaat uit een aantal korte portretten – krachtige samenvattingen van interviews die de auteurs hadden met de zendelingen – ondersteund met sprekende foto's. De meeste oud-missionarissen die aan het woord komen werden geboren in de jaren '20 en '30 en werden uitgezonden in de twee decennia na de oorlog. Het zijn mannen en vrouwen uit allerlei verschillende missi-onaire congregaties en met allerlei specialiteiten. De lezer blik over hun schouders mee op werkzame, toegewijde en verrijkende levens.

Marcel Haenen, *Tien paters op Gods akker: De laatste Nederlandse missionarissen in Brazilië*. Amsterdam/Rotterdam: Prometheus/NRC Handelsblad, 2008.

Tien jonge mannen vertrekken in oktober 1956 naar Brazilië. Ze komen uit het seminarium van de karmelieten te Zenderen, een kweekvijver voor priesters. Stuk voor stuk zijn het bevlogen jongeren, afkomstig uit vrome Rooms-Katholieke gezinnen. Ze geven gehoor aan een oproep om voor missionaris te trainen in een karmelieten seminarium in Itu, Brazilië. Marcel Haenen volgt in dit boek de levensloop van deze groep jonge zendelingen. Het is een pakkend verslag, met mooi beeldmateriaal. De ondertitel spreekt echter niet van succes. Het gaat over de laatste missionarissen, en daarmee is een tragische ondertoon gezet die het hele boek doortrekt.

László Gonda, *The Service of Evangelism, the Evangelism of Service: The Influence of John R. Mott, Hendrik Kraemer, Willem A. Visser 't Hooft and Johannes C. Hoekendijk on the Development of the Understanding of Mission in the Reformed Church in Hungary (1910-1968)*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2008.

Dit boek biedt inzicht in de ontwikkeling van de zendingstheologie van de Hongaarse Gereformeerden. Het schetst een heldere achtergrond voor contemporaine vragen over identiteit en missie in de postcommunisme samenleving. Bovendien vertelt Gonda de fascinerende geschiedenis van de relaties tussen Hongaarse leiders en internationale oecumenische leiders zoals Mott, Kraemer, Visser 't Hooft en Hoekendijk in de donkerste dagen van de Communistische overheersing.

Dasan Jayaraj, *Followers of Christ Outside the Church in Chennai, India: A Socio-Historical Study of a Non-Church Movement*. Zoetermeer: Boekencentrum, 2009.

Jayaraj laat zien hoe buitenkerkelijke volgelingen van Jezus kennis van Jezus op deden. Kerkelijke activiteiten bleken daarin toch wel een grote rol te spelen, evenals christelijke instituten en plaatsen van pelgrimage. Hij vraagt ook naar de redenen waarom deze gelovigen niet tot de kerk toetreden. Vanuit deze studie trekt Jayaraj conclusies voor de missionaire strategieën van kerken. Hij geeft waardevolle aanbevelingen om de kerk minder op Westerse en meer op Indiase wijze vorm te geven, bijvoorbeeld in de decoratie van de kerk, de kleding van de voorgangers en kerkgangers en elementen die gebruikt worden bij de viering van de sacramenten.